

باسمه تعالی

تعداد صفحه: ۵	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	رشته علوم انسانی	سوالات امتحان شبه نهایی درس علوم و فنون ادبی ۲
نام و نام خانوادگی:	تاریخ امتحان: ۱۴۰۵/۰۲/۱۳	ساعت شروع: ۸ صبح	پایه یازدهم دوره دوم متوسطه نظری
نمره	سوالات		ردیف

(الف) تاریخ ادبیات (۲ نمره)

۰/۲۵	عبارت زیر، کدام شاعر را معرفی می‌کند؟ معروفترین شاعر سبک هندی و از پرکارترین شاعران فارسی‌زبان است.	۱
۰/۵	با توجه به وضعیت شعر در قرن یازدهم، درستی و نادرستی موارد زیر را مشخص کنید. (الف) وابسته نبودن شعر به دربار و از بین رفتن طبقه مدیحه‌سرایان درباری باعث شد که طبقات و گروه‌های کمتری مدعی شعر و شاعری شوند. (ب) به سبب آشنایی ایرانیان با اروپا، مراکز تجمعی مثل قهوه‌خانه‌ها دایر شد و شاعران در آنجا به مشاعره، مناظره و نقد آثار یکدیگر می‌پرداختند.	۲
۰/۵	براساس عبارت، واژه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. (الف) مکتب وقوع نتیجه (کم توجهی / چاره‌اندیشی) شاعران برای تغییر سبک و رهایی از گرفتاری تقلید بود. (ب) (تاریخ جهانگشا / طبقات ناصری) جزو جریان پیچیده‌نویسی نثر قرن هفتم به حساب می‌آید.	۳
۰/۷۵	هریک از آثار داخل کمانک مربوط به کدام عبارت است؟ (صدپند، عشاق‌نامه، المعجم فی معاییرالاشعار العجم، جامع‌التواریخ) یک مورد اضافه است. (الف) در هر فصل این مثنوی به یکی از مباحث عرفانی پرداخته و سخن با تمثیل و حکایت به پایان رسیده است. (ب) این کتاب با نثر عالمانه و پخته را مؤسس عمارت «ربع رشیدی» نوشته است. (ج) از نخستین و مهم‌ترین آثار در علم عروض، قافیه، بدیع و نقد شعر به شمار می‌رود.	۴

(ب) سبک‌شناسی (۲ نمره)

۰/۲۵	همه گزینه‌ها ویژگی‌های زبانی سبک عراقی است به جز (الف) کم شدن لغات فارسی اصیل و جایگزینی لغات عربی (ب) کاهش کاربرد حرف نشانه «مر» در کنار مفعول جمله (ج) در آمیختگی مختصات نو و کهن مهم‌ترین ویژگی (د) ورود لغات مربوط به مذاهب و آداب و رسوم هندوان به شعر	۵
۰/۵	نوع نثر هر اثر را از داخل کمانک انتخاب کنید. (الف) رشحات عین الحیات (بینابین / مصنوع / ساده) (ب) حبیب‌السیر (بینابین / ساده / مصنوع)	۶
۰/۷۵	هر یک از ابیات زیر، مربوط به کدام سبک ادبی (خراسانی، عراقی، هندی) است؟ (الف) ریشه نخل کهنسال از جوان افزونتر است (ب) رفت آن مسکین و سالی در سفر (ج) بر این رزمگه‌شان به جنگ آوریم (الف) بیشتر دل‌بستگی باشد به دنیا پیر را (ب) در فراق دوست سوزید از شر (ج) خود ایدر زمانی درنگ آوریم	۷

۰/۵	۸	هر یک از ویژگی‌های ادبی زیر مربوط به کدام سبک (عراقی، هندی) است؟ الف) آمیزش زبان فارسی با دیگر زبان‌ها نگارش کتاب‌هایی با عنوان فرهنگ لغت را در این دوره رواج داد. ب) در اندیشه ادیبان این دوره، صنایع ادبی جای تعمق و تفکر را گرفت و بیشتر به ظاهرسازی و تصنع پرداختند.												
(پ) موسیقی شعر (۶ نمره)														
۰/۵	۹	با توجه به آهنگ بیت زیر، با ذوق خود، پایه‌های آوایی مناسب در جاهای خالی بنویسید. هر کسی را سیرتی بنهاده ام هر کسی را اصطلاحی داده‌ام												
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 33%;"></td> <td style="width: 33%; text-align: center;">سی ر تی بن</td> <td style="width: 33%;"></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">دا د ام</td> <td style="text-align: center;">اص ط لا حی</td> <td style="text-align: center;">هر ک سی را</td> </tr> </table>				سی ر تی بن		دا د ام	اص ط لا حی	هر ک سی را						
	سی ر تی بن													
دا د ام	اص ط لا حی	هر ک سی را												
۰/۵	۱۰	با توجه به مصراع «باران اشکم می‌دود وز ابرم آتش می‌جهد» به موارد خواسته‌شده پاسخ دهید. الف) وزن این مصراع از تکرار کدام وزن‌واژه ساخته شده است؟ ب) تعداد پایه‌های آوایی این مصراع را بنویسید.												
۰/۵	۱۱	وزن واژه هر یک از واژه‌های زیر را بنویسید. الف) نوازش‌ها : ب) جان‌مادر :												
۰/۲۵	۱۲	کدام یک از گزینه‌های زیر با بیت «سعادت به بخشایش داور است / نه در چنگ و بازوی زور آور است» وزن یکسانی دارد؟ الف) وقت است تا برگ سفر بر باره بندیم ب) بخور تا توانی به بازوی خویش ج) به نام چاشنی بخش زبان‌ها د) غمش در نهانخانه دل نشیند الف) دل بر عبور از سدّ خار و خاره بندیم ب) که سعیت بود در ترازوی خویش ج) حلاوت سنج معنی در بیان‌ها د) به نازی که لیلی به محمل نشیند												
۰/۵	۱۳	وزن واژه معادل هریک از نشانه‌های هجایی زیر را بنویسید. الف) U U - - ب) - U U -												
۰/۲۵	۱۴	کدام دسته از گروه واژگان زیر هم‌وزن نیستند؟ الف) شهادت - سواران ب) خاطره - سامانه ج) آرامش - موسیقی د) کارزار - سالگرد												
۱	۱۵	با خوانش درست بیت زیر خانه‌های جدول را کامل کنید. ما به غم خو کرده‌ایم ای دوست ما را غم فرست / تحفه‌ای کز غم فرستی نزد ما هر دم فرست												
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%;"></td> <td style="width: 25%; text-align: center;">ما به غم خو</td> <td style="width: 25%; text-align: center;">الف</td> <td style="width: 25%; text-align: center;">دوست ما را</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">ج</td> <td style="text-align: center;">غم فِ رس تی</td> <td style="text-align: center;">د</td> <td style="text-align: center;">ب</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">ب</td> <td style="text-align: center;">دم ف رست</td> <td style="text-align: center;">ب</td> <td style="text-align: center;">ب</td> </tr> </table>				ما به غم خو	الف	دوست ما را	ج	غم فِ رس تی	د	ب	ب	دم ف رست	ب	ب
	ما به غم خو	الف	دوست ما را											
ج	غم فِ رس تی	د	ب											
ب	دم ف رست	ب	ب											

۰/۵	هر یک از بخش‌های مشخص شده با کدام عبارت درون کمانک هم‌وزن است؟ الف) ای به ازل بوده و نابوده ما (یار شدم / برهم زند) ب) که آلاله‌ها را حمایت کنیم (حلقه زد بر / به آواز سخت)	۱۶															
۲	با توجه به بیت «هر آن دل را که سوزی نیست، دل نیست/ دل افسرده غیر از آب و گل نیست» به موارد خواسته شده پاسخ دهید. <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td>_____</td> <td>_____</td> <td>الف</td> <td rowspan="2">پایه‌های آوایی</td> </tr> <tr> <td>_____</td> <td>_____</td> <td>ب</td> </tr> <tr> <td>_____</td> <td>_____</td> <td>د</td> <td>نشانه‌های هجایی</td> </tr> <tr> <td>_____</td> <td>_____</td> <td>و</td> <td>وزن واژه</td> </tr> </table>	_____	_____	الف	پایه‌های آوایی	_____	_____	ب	_____	_____	د	نشانه‌های هجایی	_____	_____	و	وزن واژه	۱۷
_____	_____	الف	پایه‌های آوایی														
_____	_____	ب															
_____	_____	د	نشانه‌های هجایی														
_____	_____	و	وزن واژه														
(ت) زیبایی‌شناسی (۶ نمره)																	
۰/۵	حقیقی و مجازی بودن معنای واژه «شمع» را در موارد زیر مشخص کنید. الف) درودی چو نور دل پارسایان / بدان شمع خلوت‌گه پارسایی ب) روز چو شمعی به شب، زود رو و سرفراز / شب چو چراغی به صبح، کاسته و نیم تاب	۱۸															
۰/۵	واژه «لعل» در بیت «از لعل تو گر یابم انگشتی زنه‌ار، / صد ملک سلیمانم در زیر نگین باشد» استعاره است یا مجاز؟ مفهوم آن را بنویسید.	۱۹															
۰/۲۵	نوع تشبیه در کدام گزینه با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟ الف) در گلستان چشمم ز چه رو همیشه باز است؟ / به امید آنکه شاید تو به چشم من در آیی ب) در آن سیماب‌گون امواج لرزان / به خون آلوده ایران کهن دید ج) پیش کمان ابرویش لابه همی کنم ولی / گوش کشیده است از آن گوش به من نمی‌کند	۲۰															
۰/۵	در کدام بیت هر دو نوع تشبیه دیده می‌شود؟ تشبیه فشرده را مشخص کنید. الف) چون رایت عشق آن جهانگیر / شد چون مه لیلی آسمان گیر ب) صد هزاران دام و دانه است ای خدا / ما چو مرغان حریص بینوا	۲۱															
۱	در بیت زیر، سه استعاره به کار رفته است؛ دو مورد استعاره با مفهوم آن بنویسید. گفتا که مرو به غربت و می‌بارید / از نرگس تر، به لاله بر مروارید	۲۲															

۰/۲۵	در عبارت «جهان خوردم و کارها راندم» قرینه مجاز مشخص شده را بنویسید.	۲۳										
۰/۵	براساس منادا، انواع استعاره را در بیت‌های زیر مشخص کنید. الف) ای نفس خرم باد صبا از بر یار آمده‌ای مرحبا ب) باز امشب ای ستاره تابان نیامدی باز ای سپیده شب هجران نیامدی	۲۴										
۱	با توجه به اشعار و عبارات ستون «الف» به موارد خواسته شده در ستون «ب» پاسخ دهید.	۲۵										
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>الف</th> <th>ب</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>الف) بزَن زخم، این مرهم عاشق است که بی زخم مُردن، غم عاشق است</td> <td>نوع تشبیه</td> </tr> <tr> <td>ب) سپید شد چو درخت شکوفه دار سرم وز این درخت همین میوه غم است برم</td> <td>وجه شبه تشبیه مصراع اول</td> </tr> <tr> <td>ج) و او به شیوه باران پر از طراوت تکرار بود</td> <td>ادات تشبیه</td> </tr> <tr> <td>د) نامت در چشمانم / چون لاله، سرخ / چون نسترن، سپید / و مثل سرو، سبز می ایستد</td> <td>دومین مشبّه به</td> </tr> </tbody> </table>	الف	ب	الف) بزَن زخم، این مرهم عاشق است که بی زخم مُردن، غم عاشق است	نوع تشبیه	ب) سپید شد چو درخت شکوفه دار سرم وز این درخت همین میوه غم است برم	وجه شبه تشبیه مصراع اول	ج) و او به شیوه باران پر از طراوت تکرار بود	ادات تشبیه	د) نامت در چشمانم / چون لاله، سرخ / چون نسترن، سپید / و مثل سرو، سبز می ایستد	دومین مشبّه به	
الف	ب											
الف) بزَن زخم، این مرهم عاشق است که بی زخم مُردن، غم عاشق است	نوع تشبیه											
ب) سپید شد چو درخت شکوفه دار سرم وز این درخت همین میوه غم است برم	وجه شبه تشبیه مصراع اول											
ج) و او به شیوه باران پر از طراوت تکرار بود	ادات تشبیه											
د) نامت در چشمانم / چون لاله، سرخ / چون نسترن، سپید / و مثل سرو، سبز می ایستد	دومین مشبّه به											
۱	مجازهای به کاررفته در بیت زیر را بیابید و معنی مجازی آن‌ها را بنویسید. ز مستی بر سر هر قطعه زین خاک خدا داند چه افسرها که رفته	۲۶										
۰/۵	جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید. الف) رابطه و پیوندی که میان معنای حقیقی و غیر حقیقی یک واژه وجود دارد؛ مجاز نامیده می‌شود. ب) آن چه موجب زیبایی تشبیه می‌شود..... است که شاعر و یا نویسنده به آن دست یافته است.	۲۷										
ث) تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)												
۱	با توجه به متن زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید. مجموعه‌ای می‌بایست از هر دو عالم روحانی و جسمانی که هم محبت و بندگی به کمال دارد و هم علم و معرفت به کمال دارد تا بار امانت مردانه و عاشقانه در سفت جان کشد. الف) نویسنده متن که از منشیان و نویسندگان توانا و از عارفان وارسته قرن هفتم است چه نام دارد؟ ب) دو ویژگی ادبی برای متن بنویسید. ج) ویژگی فکری مهم متن چیست؟	۲۸										
۰/۷۵	شعر «کس نیست که تا بر وطن خود گرید دی به سر مرده‌ای دو صد شیون بود الف) سروده کیست؟ ب) درباره چه موضوعی سروده شده است؟ ج) سرانجام شاعر چه شد؟	۲۹										
	بر حال تباه مردم بد گرید امروز کسی نیست که بر صد گرید											

<p>۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵</p>	<p>۳۰ ابیات زیر را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید. ز دو دیده خون فشانم ز غمت شب جدایی / چه کنم که هست اینها گل باغ آشنایی در گلستان چشمم ز چه رو همیشه بازاست؟ / به امید آنکه شاید تو به چشم من در آیی سر برگ گل ندارم ز چه رو روم به گلشن / که شنیده‌ام ز گل‌ها همه بوی بی‌وفایی الف) با توجه به ویژگی‌های فکری این ابیات در چه سبکی سروده شده‌اند؟ ب) در مصراع مشخص شده چند تشبیه دیده می‌شود؟ ج) در بیت سوم یک مجاز بیابید و بنویسید. د) اگر پایه‌های آوایی این شعر را به صورت ۴ تایی جدا کنیم، هر مصراع از این شعر چند پایه آوایی دارد؟</p>	<p>۳۰</p>
<p>۰/۷۵</p>	<p>۳۱ براساس متن زیر، به موارد خواسته شده پاسخ دهید. از طبقه علیّه شعرا که ناظران مناظم سخن پیرایی و پیرانه‌بندان سلسله معنی آرایبی اند در آن هنگام در اردوی معلّا و ممالک محروسه، شاعران سخنور و سخنوران بلاغت گستر بی‌شمار بودند در اوایل حال حضرت خاقانی جنت مکانی توجه تمام به حال این طبقه بود. الف) متن از کتاب عالم آرای عباسی است که نویسنده آن است. ب) آوردن تتابع اضافات در مقام تمجید از بزرگان یا به سبب قرینه‌پردازی و موازنه. (درست / نادرست) ج) کاربرد کم واژگان عربی و استفاده از واژه‌های فارسی. (درست / نادرست)</p>	<p>۳۱</p>
<p>۰/۵</p>	<p>۳۲ با توجه به عبارات زیر، دو ویژگی ادبی مشترک آنها را بنویسید. دست رغبت کس نمی‌سازد به سوی من دراز چون گل پژمرده بر روی مزار افتاده‌ام فراش باد صبا را گفته تا فرش زمرّدین بگسترده و دایه ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین بیورده.</p>	<p>۳۲</p>
<p>۲۰</p>	<p>پیروز و سرافراز باشید.</p>	